

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง
2. เพื่อเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ตามตัวแปร เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และสาขาที่กำลังศึกษา

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งได้ข้อมูลการวิจัยมาจากระชากรที่เป็นนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ประจำปีงบประมาณ 2553-2555 โดยความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยรามคำแหงกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2554 จำนวน 898 คน โดยวิธีการสุ่มแบบช่วงชั้น (Stratified random sampling) อย่างเป็นสัดส่วน โดยตารางสำเร็จของ Taro Yamané ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากนักศึกษา ทั้งหมด ด้วยการจับสลากแบบไม่คืนเบอร์ จำนวน 316 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง โดยผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ

(Multiple Choices) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และสาขาที่กำลังศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ประจำปีงบประมาณ 2553-2555 โดยความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยรามคำแหงกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ 7 ด้าน ได้แก่ จุดมุ่งหมายของการศึกษา หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน สถาบันการศึกษากระบวนการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Multiple Choices) แบบ 6 ตัวเลือก ซึ่งตัวเลือกแต่ละด้านจะแทนปรัชญาการศึกษาในแต่ละลัทธิ แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น 0.93 ผู้ช่วยนักวิจัยแจกแบบสอบถามและรับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์คืนกลับมาจำนวน 316 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง แยกพิจารณาได้ดังนี้

นักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งที่ตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้ทั้งหมด 316 คนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 55.7 มีอายุมากที่สุด 41 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 39.9 มีประสบการณ์การทำงานมากที่สุด 16 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 42.7 และศึกษาสาขาสังคมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 24.1

ตอนที่ 2 แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง

แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการ

พัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ มีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาในภาพรวมโน้มไปทางลัทธิพิพัฒนาการนิยมมากที่สุด รองลงมาคือลัทธิปฏิรูปนิยม พุทธปรัชญาการศึกษา อัตถิภาวนิยม สาร์ตถนิยม และนिरันตรนิยม ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า

ด้านจุดมุ่งหมายการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ มากที่สุดโน้มไปทางลัทธิพิพัฒนาการนิยม คิดเป็นร้อยละ 36.7 และน้อยที่สุดคือลัทธิพุทธปรัชญาการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 2.2

ด้านหลักสูตรของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษมากที่สุดโน้มไปทางลัทธิอัตถิภาวนิยม คิดเป็นร้อยละ 33.2 และน้อยที่สุดคือ ลัทธิพุทธปรัชญาการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 2.2

ด้านผู้สอนของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษมากที่สุดโน้มไปทางลัทธิพุทธปรัชญาการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 63.0 และน้อยที่สุดคือ ลัทธิปฏิรูปนิยม คิดเป็นร้อยละ 1.3

ด้านผู้เรียนของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษมากที่สุดโน้มไปทางลัทธิพิพัฒนาการนิยม คิดเป็นร้อยละ 44.6 และน้อยที่สุดคือ ลัทธินिरันตรนิยม คิดเป็นร้อยละ 0.9

ด้านสถาบันการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษมากที่สุดโน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม คิดเป็นร้อยละ 40.8 และน้อยที่สุดคือ ลัทธิอัตถิภาวนิยม คิดเป็นร้อยละ 3.2

ด้านกระบวนการเรียนการสอนของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษมากที่สุดโน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม คิดเป็นร้อยละ 41.1 และน้อยที่สุดคือลัทธิพิพัฒนาการนิยม คิดเป็นร้อยละ 3.2

ด้านการวัดผลประเมินผลของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษมากที่สุดโน้มไปทางลัทธิพุทธปรัชญาการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 31.0 และน้อยที่สุดคือ ลัทธิอัตถิภาวนิยม คิดเป็นร้อยละ 1.6

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งที่แตกต่างกันตามเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และสาขาที่กำลังศึกษา พบว่า เพศแตกต่างกัน มีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน อายุ ประสบการณ์การทำงาน และสาขาที่กำลังศึกษาแตกต่างกัน มีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษามากที่สุด โน้มไปทางลัทธิพัฒนาการนิยม

อภิปรายผลการวิจัย

1. แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง พบว่า ในภาพรวมมากที่สุด โน้มไปทางลัทธิพัฒนาการนิยม นั้นมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุรินทร์ รัชชาติ (2529, บทคัดย่อ) เรื่อง ความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาในภาพรวม โน้มไปทางพัฒนาการนิยม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษาแบบพัฒนาการนิยม ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาไทยตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยสหรัฐอเมริกาได้ให้การสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาในรูปของความช่วยเหลือทางด้านการศึกษาในด้านเงินทุน เครื่องมืออุปกรณ์ และผู้เชี่ยวชาญตลอดจนให้ทุนการศึกษาแก่คนไทยให้ไปศึกษาต่อและฝึกอบรมในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นธรรมเนียมของผู้เรียนโดยทั่วไปเมื่อเรียนจบจากที่ใดก็ย่อมรับความคิดจากสถานศึกษาและได้รับเอาแนวคิดของปรัชญาการศึกษาจากประเทศที่ตนเรียนมา จึงเป็นเหตุให้การศึกษาระบบพัฒนา-การนิยมเข้ามามีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาของไทยทุกระดับ (สุดใจ เหล่าสุนทร, 2517, หน้า 97) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขปรับปรุง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ

พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและมาตรา 24 ข้อ (1) การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สรุปได้ว่านักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งในภาพรวมโน้มไปทางลัทธิพัฒนาการนิยมมากที่สุด

แนวคิดของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านจุดมุ่งหมายการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า แนวคิดของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งมากที่สุดโน้มไปทางลัทธิพัฒนาการนิยมนั้น อาจเป็นเพราะว่า ลัทธิพัฒนาการนิยมสนับสนุนให้โรงเรียนจัดการศึกษาโดยฝึกให้เด็กเป็นศูนย์กลาง โดยถือเอากระบวนการเรียนการสอนเป็นหลักในการพิจารณาไม่ยึดเอาครูและเนื้อหาวิชาเป็นสำคัญ แต่ให้พิจารณาความแตกต่างของเด็กแต่ละคน เป็นหลักใหญ่ ซึ่งการศึกษาตามหลักการแนวคิดนี้ โดยธรรมชาติแล้วเยาวชนมีการเรียนรู้ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความสนใจของตนหรือสามารถนำเอาความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหาของตนเองได้ แนวคิดของลัทธิพัฒนาการนิยมสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 7 มาตรา 22 “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 12)

ด้านหลักสูตร จากผลการวิจัยพบว่า แนวคิดของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งมากที่สุดโน้มไปทางลัทธิอัตถิภาวนิยม นั้น อาจเป็นเพราะว่าอิทธิพลของคุณค่าของสังคมไทยซึ่งมีลักษณะสอดคล้องกับแนวคิดในลัทธิอัตถิภาวนิยม คือ ความมีอิสระเสรี มีลักษณะเป็นปัจเจกชนนิยมคือชอบคิดทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวของตัวเอง ไม่ชอบที่จะทำอะไรเป็นหมู่คณะ และด้วยความรู้สึกเช่นนี้ คนไทยจึงมีค่านิยมซึ่งเป็นการปรุ้งแต่งทางสังคม นั่นคือ การรักษาหัวใจ และมีความสุขทำให้คนไทยไม่สามารถแสดงออกทางด้านพฤติกรรม และความคิดเห็นต่อหมู่คณะมากนัก อันเนื่องมาจากความเกรงใจ และการรักษาน้ำใจที่กล่าวมา

ข้างต้น ด้วยเหตุนี้คนไทยมีกรอบทำงานด้วยตัวของตัวเอง เพื่อจัดความขัดแย้งทาง
 ด้านความคิดเห็นและแนวการปฏิบัติที่อาจมีความแตกต่างกันไป โดยจะหันมาให้
 ความสำคัญต่อความเป็นไทยแก่ตัวเองมากขึ้น (ฉัตรชัย น่วมโพธิ์, 2532, หน้า 147)
 จะเห็นได้ว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยใช้หลักสูตรแกนกลางของ
 กระทรวงศึกษาธิการ และมีหลักสูตรท้องถิ่นที่เน้นความเป็นไทยโดยการอนุรักษ์และ
 ถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมไทยประกอบกับคนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธและ
 ศาสนาสอนให้มนุษย์รู้จักพิจารณาตนเอง ซึ่งหมายถึง การสอนให้มนุษย์รู้จักใช้
 สติปัญญาในการดำเนินชีวิต โดยผู้ลงมือกระทำให้เหตุผลในการคิดและตัดสินใจด้วย
 ตนเอง ซึ่งทฤษฎีทางการศึกษาของปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยมก็มุ่งให้ทัศนะตาม
 แนวคิดดังกล่าวมาข้างต้น นั่นคือ จัดหลักสูตรโดยสอนให้ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเองมี
 เสรีภาพในการเลือกหรือรู้จักตัดสินใจด้วยตัวเอง (บรรจง จันทรสภา, 2522, หน้า 251)
 ฉะนั้น จึงสรุปได้ว่าระบบคุณค่าทางศาสนาอาจมีส่วนผลักดันให้เกิดแนวคิดทาง
 การศึกษาตามแนวลัทธิอัตถิภาวนิยม ด้วยเหตุผลดังกล่าว น่าจะเป็นสาเหตุให้นักศึกษา
 ปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง
 มีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษามากที่สุดโน้มไปทางลัทธิอัตถิภาวนิยม

ด้านผู้สอน จากผลการวิจัยพบว่า แนวคิดของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ
 โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งมากที่สุดโน้มไปทาง
 ลัทธิพุทธปรัชญาการศึกษานั้น อาจเป็นเพราะว่า สภาพสังคมในปัจจุบันมีการ
 เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีผลกระทบต่อครูอยู่ไม่น้อย ครูมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ มี
 รายได้น้อยไม่พอใช้จ่าย ส่วนปัญหาด้านสังคม ครูมีฐานะด้อยลงไม่ค่อยจะได้รับความ
 เคารพนับถือเหมือนแต่ก่อน ซึ่งแต่ก่อนนี้ครูได้รับนับถือว่าเป็นปูชนียบุคคล เป็นบุคคล
 ที่สังคมยกย่องเชิดชูเป็นอย่างสูง (พระราชวรมณี, 2530, หน้า 6-7) พิจารณาการศึกษาใน
 แห่งของการปฏิบัติจะเห็นได้ว่า ครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุด เพราะครูเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ
 เพื่อให้การศึกษาบรรลุเป้าหมาย แต่ในขณะที่เดียวกันครูก็อาจทำให้เกิดการล้มเหลวได้
 ดังนั้นครูจึงควรมีคุณสมบัติครบถ้วนให้ความรู้แก่ศิษย์เป็นผู้ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง
 ให้แก่ศิษย์ มีความเป็นกัลยาณมิตร (สมพิศ โพธิ์น้อย, 2530, หน้า 273-274) ด้วยเหตุ
 ดังกล่าว น่าจะเป็นสาเหตุให้นักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบ

ภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง มีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาด้านผู้สอนมากที่สุด โน้มไปทางลัทธิพุทธปรัชญาการศึกษา

ด้านผู้เรียน จากผลการวิจัยพบว่า แนวคิดของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งมากที่สุด โน้มไปทางลัทธิพัฒนาการนิยมนั้น อาจเป็นเพราะว่าลัทธิพัฒนาการนิยมนำหนักมาให้ความสำคัญกับผู้เรียนต้องการการแนะแนวทางและนำทางจากครูในการช่วยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียน เพื่อให้ได้ประสบการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนต้องเป็นผู้ใจกว้างยอมรับความคิดเห็นใหม่ ๆ และเต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลงกระทำในสิ่งที่ดีขึ้น (เสรี มัลลธนานนท์, 2523, หน้า 90) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 11) ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นน่าจะเป็นเหตุให้นักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง มีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาด้านผู้เรียนมากที่สุด โน้มไปทางลัทธิพัฒนาการนิยม

ด้านสถาบันการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า แนวคิดของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งมากที่สุด โน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม นั้นอาจเป็นเพราะว่า สังคมไทยในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจากการติดต่อสื่อสารกับโลกภายนอกทำให้มีผลกระทบต่อกระบวนการศึกษาวัฒนธรรม ระบบสังคม ความก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยี ประกอบกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเพิ่มของประชากรมีผลต่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการปรับตัวของประชาชน ซึ่งมีแต่ความเร่งรีบ แข่งแย้งแข่งขัน ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมมีความซับซ้อนและแตกต่างไปจากเดิม คนไทยต้องเผชิญกับปัญหาความปั่นป่วนสับสนทั้งในสถาบันครอบครัว การศึกษาและสภาพสังคมโดยทั่วไป ปัญหาที่สำคัญคือการที่ระบบการจัดการศึกษาวิ่งตามหลังการเปลี่ยนแปลง และวิ่งให้ทัน

อยู่เสมอ ย่อมหมายถึงการที่มนุษย์และสังคมต้องเผชิญกับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะตรงหรือไม่ตรงกับความต้องการ (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, 2527, หน้า 6) จากปัญหาดังกล่าวอาจเป็นสาเหตุให้นักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งมีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาโดยโน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม เพราะลัทธินี้ถือว่าบทบาทของสถาบันการศึกษาต้องสนใจใฝ่หาอนาคตและนำทางให้เด็กได้พบกับระเบียบของสังคมใหม่ โดยการให้การศึกษาฝึกในด้านความคิดสร้างสรรค์แก่เด็กเพื่อให้เด็กพร้อมที่จะร่วมมือในการวางแผนให้กับสังคมใหม่ สถาบันศึกษามีหน้าที่สร้างบรรยากาศแบบสังคมประชาธิปไตยให้แก่เด็ก และในเวลาเดียวกัน สถาบันการศึกษาจะต้องทำงานร่วมกับสมาชิกอื่น ๆ ของสังคมด้วย นั่นคือ สถาบันการศึกษา จะต้องเป็นผู้สร้างสังคมไม่ใช่เป็นผู้ที่ถูกสังคมสร้างขึ้นมา (ศักดิ์ ประสงค์ประทานพร, 2526, หน้า 124-127) ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น น่าจะเป็นเหตุให้นักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง มีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาด้านสถาบันศึกษามากที่สุด โโน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม

ด้านการวัดผลประเมินผล จากผลการวิจัยพบว่า แนวคิดของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งมากที่สุด โโน้มไปทางลัทธิพุทธปรัชญาการศึกษานั้น อาจเป็นเพราะว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 แก้ไขปรับปรุง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้การประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติการสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่กันไปกับกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษาโดยให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรร โอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ประกอบการพิจารณา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 20) การวัดผลและการประเมินผลที่แท้จริงคือการประเมินตนเองแล้ววิเคราะห์ปรับปรุงตนเอง การประเมินโดยผู้อื่นเป็นเพียงข้อมูลประกอบเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การวัดผลและประเมินซึ่งเป็นการปฏิบัติที่ยึดทางสายกลาง คือไม่ยึดถือทางประเมินตนเองมากเกินไป ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ยึดถือผลจากการประเมินภายนอกเพียงอย่างเดียว (สมพิศ โพลิ่งน้อย, 2530, หน้า 280) เหตุผลที่กล่าวแล้ว

ข้างต้นตรงกับแนววัดผลและประเมินผลตามแนวพุทธปรัชญาการศึกษา ด้วยเหตุนี้อาจทำให้นักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง มีแนวคิดด้านการวัดผลและประเมินผลมากที่สุด โน้มไปทางลัทธิพุทธปรัชญาการศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งที่แตกต่างกันตามเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และสาขาที่กำลังศึกษา พบว่าเพศแตกต่างกันมีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน อายุ ประสบการณ์การทำงาน และสาขาที่กำลังศึกษาแตกต่างกันมีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษามากที่สุด โน้มไปทางลัทธิพัฒนาการนิยมซึ่งจะอภิปรายผลแต่ละประเด็นดังนี้

2.1 เพศ จากผลการวิจัย พบว่านักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งที่มีเพศต่างกัน มีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าสมัยก่อนสังคมของประเทศไทยนิยมยกย่องเพศชายเป็นผู้นำ เพศหญิงเป็นผู้ตาม ให้ความสำคัญต่อเพศชายจึงเป็นไปตามความต้องการของคนในสังคมหรือค่านิยมของคนในสังคม ต่อมาในปัจจุบันค่านิยมดังกล่าวแม้จะเปลี่ยนแปลงไป แต่ความคิดเดิม ๆ ก็ยังไม่หมดไปจากความเชื่อของคนในสังคม โดยเฉพาะคนในสังคมไทยที่ต้องการส่งเสริมสนับสนุนให้ลูกชายได้เรียนสูง ๆ เพื่อเป็นหลักของครอบครัว (รังสรรค์ แสงสุขและคณะ, 2544, หน้า 80) จากเหตุดังกล่าวข้างต้นทำให้นักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งที่มีเพศต่างกันมีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาแตกต่างกัน

2.2 อายุ ประสบการณ์การทำงาน และสาขาที่กำลังศึกษา จากผลการวิจัย พบว่านักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งที่มีอายุ ประสบการณ์การทำงาน และสาขาที่กำลังศึกษา ต่างกัน มีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งที่มีอายุ ประสบการณ์การทำงาน และสาขาที่กำลังศึกษาที่ต่างกันได้เข้าเรียนปริญญาโทในวิชาปรัชญาการศึกษาใช้

หลักสูตรเดียวกัน และอาจารย์ผู้สอนในกลุ่มเดียวกัน จึงทำให้มีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.3 นักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งที่แตกต่างกันตามเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงานและสาขาที่กำลังศึกษามีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษามากที่สุดโน้มไปทางลัทธิพิพัฒนาการนิยม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันการจัดการศึกษาในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ต้องจัดการศึกษาโดยยึดหลักตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 กล่าวว่าจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่ามีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไปนี้ (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการไม่รู้อย่างต่อเนื่อง (พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์, 2551, หน้า 132-133) จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่กล่าวมาข้างต้นตรงกับแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาลัทธิพิพัฒนาการนิยม คือ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือเป็นศูนย์กลาง เน้นฝึกการกระทำเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง เน้นให้เด็กได้เรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการเรียนรู้โดยวิธีการแก้ปัญหามากกว่าการท่องจำหมายถึงให้เด็กเรียนรู้โดยกระบวนการคิด เป็นต้นจากเหตุดังกล่าวข้างต้นทำให้นักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งที่มีเพศ อายุ ประสบการณ์ทำงาน และสาขาที่กำลังศึกษาต่างกัน มีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษามากที่สุดโน้มไปทางลัทธิพิพัฒนาการนิยม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. นักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง โดยภาพรวมมากที่สุด โน้มไปทางแนวคิดลัทธิพิพัฒนาการนิยม ดังนั้นผู้บริหารควรทำความเข้าใจโดยนำลัทธิปรัชญาการศึกษาดังกล่าวมาใช้เป็นฐานคิดในการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ในด้านผู้สอนกับกระบวนการเรียนการสอน นักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง โน้มไปทางลัทธิพิพัฒนาการนิยมค่อนข้างต่ำ แสดงว่ายังไม่เข้าใจด้านผู้สอน และกระบวนการเรียนการสอนของลัทธิพิพัฒนาการนิยม (การสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง) มากนักซึ่งผู้บริหารควรทำความเข้าใจจัดการฝึกอบรมเพื่อให้รู้เรื่อง เข้าใจถึงการสอนและกระบวนการเรียนการสอนให้ชัดเจนจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเฉพาะลัทธิพิพัฒนาการนิยม (การจัดการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง) เพื่อนำผลมาใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

2. ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบปรัชญาการศึกษาลัทธิพิพัฒนาการนิยมกับลัทธิพุทธปรัชญาการศึกษา เพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้เป็นไปตามค่านิยมของสังคม และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ